

Respons

Etiopia: Politisk aktivitet i eksil (Sur Place)

Problemstilling/spørsmål:

- Følger etiopiske myndigheter med på hva som skjer i det etiopiske eksilmiljøet?
- Blir opposisjonelle eksiletiopiere møtt med reaksjoner ved retur til Etiopia?

Innledning

Denne responsen baserer seg primært på møter Landinfo hadde med ulike kilder i Etiopia i oktober 2009 og mars 2012. Det er innhentet informasjon fra ambassader, MR-organisasjoner og andre NGO-er, representanter for den politiske opposisjonen, etiopiske myndigheter, kirken og andre informanter i Etiopia. Det er også benyttet informasjon fra åpne kilder som internasjonale rettighetsorganisasjoner.

Landinfo har ved nevnte tjenestereiser til Etiopia innhentet synspunkter fra ulike kilder om hvilken risiko eksiletiopiere kan ha for overgrep ved retur.

Det har vært vanskelig å få konkrete svar på dette spørsmålet. Flere av kildene Landinfo møtte i Etiopia i 2012 brukte betegnelser som ”reaksjoner”, ”tett overvåkning”, ”fare” og ”problematisk”, uten at de nærmere definerte hva de la i betegnelse. Da uttalelsene ikke bygger på empiri, men på kildenes egne oppfatninger, tilstedeværelse og akkumulerte kunnskap over tid, mente kildene at det var vanskelig å være mer konkrete.

I mars 2012 hadde Landinfo samtaler med mer enn 30 kilder i Etiopia. For flere av kildene brukt i denne responsen var det viktig å være anonyme. Flere av kildene, bl.a. de diplomatiske, arbeider med sikkerhet og politisk oppfølging og ønsket ikke at deres tilhørighet og posisjon skulle bli kjent. Andre kilder frykter for egen sikkerhet.

Etiopiere i eksil

Etiopia har aldri vært koloni. Landet har derfor svakere historisk og politisk tilknytning til land i Vesten enn land som har vært kolonialisert. For etiopiske migranter finnes det ingen naturlige destinasjonsland blant Vestens tidligere kolonimakter, slik det gjør for mange migranter fra andre afrikanske land.

De fleste etiopiere i eksil oppholder seg i nabolandene Somalia, Kenya og Sudan. I Vesten er det primært USA som har en betydelig etiopisk befolkning. I Europa har bl.a. Norge,

Tyskland og Sverige relativt store etiopiske eksilmiljøer (UNHCR 2010; Terrazas 2007). De første etiopierne som kom til Norge i større antall, kom tidlig på 1970-tallet.¹ I dag (1. januar 2012) oppholder 6405 etiopiere seg i landet.² Totalt 2686 har fått statsborgerskap (Statistisk sentralbyrå, telefonsamtale mai 2012).

De første etiopierne som i større omfang søkte beskyttelse i eksil, var regimekritikere under Derg-regimet (1974-1991). Den andre store gruppen var etiopiere som rømte landet etter maktovertakelsen til EPRDF (Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front) i 1991. Etiopiere som forlot landet etter 1991, tilhørte primært de etniske gruppene oromo og amhara. Oromoene rømte landet i store antall etter at de startet et væpnet opprør mot EPRDF og myndighetene i 1992.

Etter valget i 2005 har også mange etiopiere med tilknytning til den opposisjonelle politiske koalisjonen CUD (Coalition for Unity and Democracy)³ forlatt landet. Mange har også forlatt Etiopia av andre grunner. En rekke akademikere vender ikke hjem etter endt studieopphold i utlandet, og andre forlater Etiopia av økonomiske grunner. Etiopiske jøder forlot landet på 1980- og tidlig på 1990-tallet og slo seg ned i Israel (Terrazas 2007).⁴

Politisk aktivitet i eksil

Etter valget i 2005 fengslet etiopiske myndigheter ledende opposisjonelle. I november samme år ble 193 sivile etiopiere drept i opptøyer. Etiopiere i eksil mobiliserte i etterkant og la betydelig press på myndighetene om å løslate de politiske fangene. Særlig fikk CUD stor oppslutning i eksilmiljøene.

CUDs oppløsning etter valget, og løslatelsen av flertallet av de politiske fangene fra urolighetene i 2005, var med på å endre den politiske tilknytningen blant mange eksiletiopiere. I 2008 ble FDD (Forum for Democratic Dialogue)⁵, også kalt Medrek, etablert i Etiopia, og dette partiet har betydelig oppslutning i det etiopiske eksilmiljøet.

Etiopiske grupper som arbeider for regimeendring ved bruk av militære virkemidler, som Oromo Liberation Front (OLF), Ogaden National Liberation Front (ONLF) og Ginbot 7 (G7), har trolig også stor oppslutning i eksilmiljøet. Landinfo har hatt samtaler i Norge med flere etiopiere. Etter Landinfos inntrykk har spesielt OLF og G7 stor oppslutning i Norge.

En rekke arrestasjoner av opposisjonelle og journalister ble gjennomført i Etiopia i 2011. De arresterte var bl.a. beskyldt for å stå i ledtog med terroristgrupper (Amnesty International 2011, s. 11), og 107 personer⁶ ble tiltalt under antiterrorloven og/eller straffeloven. I juni

¹ Blant de første etiopierne som kom til Norge på 1970-tallet, var det mange med en etnisk-geografisk bakgrunn som etter 1991 ville kategorisert dem som eritreere.

² Dvs. etiopiere som enten har innvandret til Norge eller er født i Norge med to foreldre av etiopisk opprinnelse.

³ CUD, også kalt Kinijit (Qinijit på amharisk), bestod av fire partier som vant 171 seter i nasjonalformsalingen i 2005. I etterkant av valget gikk koalisjonen i oppløsning.

⁴ Beta Israel, også kjent som etiopiske jøder, har hatt tilhold i området nord for Tana-sjøen i Gonder, Wollo og Tigray. Da Israel lovfestet at alle med jødisk avstamning kunne få opphold i landet, emigrerte store grupper av Beta Israel til Israel.

⁵ FDDs hovedmål var å etablere en enhetlig opposisjon og utarbeide felles politiske mål før valget i 2010. Forumet bestod opprinnelig av åtte partier med bakgrunn i amhara-, oromo- og tigrayregionen, og ble den viktigste flerkulturelle opposisjonen i Etiopia (International Crisis Group 2009, s. 12). Unity for Democracy and Justice (UDJ) er en del av FDD.

⁶ Tallene varierer. I nevnte Amnesty-rapport (2011) nevnes det 108 medlemmer av opposisjonspartier og seks journalister.

2011 ble OLF, ONLF, G7, al-Shabaab og al-Qa'ida erklært som terrororganisasjoner av etiopiske myndigheter (Amnesty International 2011, s. 11).

Det er i perioder betydelig aktivitet i den etiopiske diasporaen i Norge. Både de sivile og de militante opposisjonspartiene avholder møter, publiserer materiell og rekrutterer medlemmer. Disse organisasjonene står også bak demonstrasjoner og sulteaksjoner og støtter opp om etiopiere som går i kirkeasyl.

Etiopiske myndigheters tilnærming til diasporaen

Etiopiske myndigheter synes å følge godt med på hva som skjer i de etiopiske eksilmiljøene. I 2002 etablerte det etiopiske utenriksdepartementet et direktorat med ansvar for diasporaen. Direktoratet er ansvarlig for kontakten mellom myndighetene og diasporaen og skal også stimulere til økt økonomisk aktivitet i Etiopia, sikre eksiletiopiernes rettigheter i Etiopia og forbedre Etiopias omdømme i utlandet (Terrazas 2007).

En sentral etiopisk opposisjonell i Norge har i møte med Landinfo hevdet (Oslo april 2009) at etiopiske myndigheter får kunnskap om det etiopiske miljøet i Norge gjennom personer som har kontakt med den etiopiske ambassaden i Stockholm. Kilden understreket at det er usikkert hvor detaljert informasjonen er. Den etiopiske ambassaden og myndighetene i Etiopia mener å vite at en gruppe prominente opposisjonelle oppholder seg i Norge.

Ifølge Trevor Trueman⁷ (2011, s. 80-81), grunnleggeren av The Oromo Support Group, ba etiopiske myndigheter i 2006 ambassadene om å oppdatere en database med informasjon om medlemmer av opposisjonsgrupper. Videre skal ambassadene ha fått i oppgave å forsøke å overbevise opposisjonstilhengere om å reise hjem. Målet skal ha vært å få disse personene fengslet og dømt.

Ifølge kilder Landinfo møtte i Etiopia i 2009, sender etiopiske ambassader rapporter til det etiopiske utenriksdepartementet om politisk aktivitet i eksil. Lederen for en sentral etiopisk organisasjon anså det som sannsynlig at slik informasjon kunne formidles videre til dem som kontrollerer innreise og utreise på flyplassene. Immigrasjonsoffiserene på flyplassene har ifølge denne kilden lister over ettersøkte personer, men kilden hadde ingen formening om hvor mange som var registrert, eller hvor sannsynlig det var at en oversikt over ettersøkte tilfalt de ulike lokale forvaltningskontorene.

Etiopiere i diasporaen hevder overfor Trueman (2011, s. 79) at representanter for etiopiske myndigheter overvåker deres aktivitet bl.a. i Storbritannia og USA. På grunn av deltagelse i opposisjonell aktivitet, frykter de samme etiopierne at deres familie i Etiopia kan bli overvåket, og at det kan bli iverksatt represalier mot dem. Også e-post og vanlig post kan bli kontrollert, ifølge Truemans informanter.

En diplomatisk kilde Landinfo snakket med i Addis Abeba i oktober 2009, antok at personer med tette forbindelser til dagens regjeringspartier eller til den etiopiske etterretningstjenesten, følger bevegelsene til medlemmer og sympatisører av OLF, ONLF og de mer ekstremistiske delene av amhara-opposisjonen i Norge. Sistnevnte gjaldt særlig partier utgått fra det tidligere

⁷ Dr. Trevor Trueman har studert menneskerettigheter og politisk etiopisk historie siden 1988, og har besøkt Etiopia en rekke ganger.

CUD som har tatt til orde for væpnet opposisjon. Landinfos kilde mente at medlemmer av CUDs hovedutbryterfløy, Unity for Democracy and Justice (UDJ), ikke er overvåket.⁸

Det er viktig å skille mellom lovlig og ulovlig opposisjon i Etiopia. Etersom UDJ regnes som et lovlig opposisjonsparti, vil det ifølge en diplomatisk kilde Landinfo møtte i mars 2012, trolig i mindre grad være i regimets søkelys. Det må imidlertid påpekes at opposisjonspolitikere tilknyttet UDJ trolig holdes under et visst oppsyn av myndighetene. 14. september 2011 ble bl.a. fremtredende UDJ-politikere arrestert på grunn av mistanke om tilknytning til G7. Myndighetene hadde tidligere kommet med advarsler om at medlemmer av UDJ drev med "ulovlige aktiviteter under dekke av lovlig opposisjon" (Landinfo 2012). 27. juni 2012 ble de arresterte erklært skyldig, og aktor la ned påstand om livstid. Dom falt 13. juli 2012, og det ble avsagt fengselsdommer fra åtte år til livstid (Reuters 2012).

Kilder Landinfo møtte i Addis Abeba i mars 2012 hevdet at immigrasjonsmyndighetene i Etiopia trolig har lister på flyplassen Bole i Addis Abeba over ettersøkte etiopiere i diasporaen. Dette kan imidlertid vanskelig dokumenteres da tilgangen på informasjon fra immigrasjonsmyndighetene er minimal. En diplomatisk kilde (2) hevdet at det fantes såkalte "alert lists" på flyplassen, men kjente ikke til hvem som stod på listen.

I henhold til en diplomatisk kilde Landinfo møtte i Addis Abeba i oktober 2009, er det de mest profilerte opposisjonelle eksiletiopierne som står på lister over ettersøkte etiopiere ved flyplassen i Addis Abeba. Ifølge Etiopia-eksperten Günther Schröder⁹ (siteret i Trueman 2011, s. 81) vil imidlertid også etiopiere som i eksil har hatt en svært begrenset og tilfeldig tilknytning til den politiske opposisjonen, trolig bli rapportert til en sentral database i Addis Abeba.

Reaksjoner mot returnerte etiopiere som har deltatt i myndighetskritisk aktivitet

Få avslåtte asylsøkere er blitt returnert til Etiopia fra vestlige land. Landinfo kjenner ikke til hva slags profil de personene som har blitt returnert har hatt. Vi vet for eksempel ikke om de var kriminelle eller politisk opposisjonelle. Vi har derfor ikke empirisk materiale om hva som skjer med myndighetskritiske etiopiske borgere ved retur til Etiopia.

Kilder Landinfo snakket med i Etiopia i mars 2012 uttalte at de ikke kjente til overgrep mot returnerte asylsøkere. Ingen av disse kildene var kjent med alvorlige reaksjoner eller fengslinger ved retur av etiopiere (Diplomatiske kilder 1, 2, 4 og 5, samtaler i Addis Abeba mars 2012). Noen kilder påpekte at om fengslinger, overgrep og tortur av returnerte hadde skjedd, ville de trolig fått informasjon om det (Diplomatisk kilde 1; Leder av internasjonal NGO; Etiopisk leder og oromo, samtaler i Addis Abeba mars 2012).

Enkelte land har gjennomført tvangsretur av etiopiere (Diplomatiske kilder 3 og 4, samtaler i Addis Abeba mars 2012). Blant annet hevder kildene at USA har returnert 80 etiopiere i 2011 og Tyskland to eller tre personer siden juli 2011. Det er imidlertid knyttet usikkerhet til tallene som presenteres om tvangsretur. Vestlige land som har tvangsreturnert personer til Etiopia, kjenner ikke til reaksjoner fra myndighetene, verken ved ankomst eller senere.

⁸ UDJ ble opprettet i august 2008 av Birtukan Medeksa, en ledende opposisjonspolitiker i Etiopia. UDJ samler støtte blant alle de etniske gruppene i landet og har en pan-etiopisk profil. UDJ arbeider for regimeskifte ved bruk av demokratiske virkemidler.

⁹ Günther Schröder er historiker og antropolog. Han har hatt nær kontakt med politiske ledere i Etiopia siden 1975. Han har hatt en rekke lengre opphold i landet siden 1983 og var stasjonert i Etiopia i perioden 1993 til 2000. Schröder var del av det tyske UD's observatørkorps ved valget i 1992.

Ifølge en godt orientert diplomatisk kilde Landinfo møtte i Addis Abeba i 2009, deporterte Storbritannia 60 etiopiere i 2008. I 2009 returnerte Storbritannia et betydelig lavere antall etiopiere uten pass, mot deres vilje. Kilden var ikke kjent med at returnerte etiopiere skal ha blitt utsatt for fengsling eller andre alvorlige reaksjoner ved retur.

En vestlig diplomatisk kilde skriver i en e-post til Landinfo (mai 2012) at de ikke kjenner til eksempler på reaksjoner mot de etiopierne som frivillig har returnert til Etiopia fra Norge i perioden 2005-2012.

Daniel Bekele, en profilert opposisjonspolitiker, vendte tilbake til Etiopia igjen etter et besøk i Europa. Landinfo har ikke informasjon som tilsier at han ble utsatt for reaksjoner ved retur (Diplomatisk kilde, samtale i Addis Abeba oktober 2009).

I en rapport fra 2011 hevder Trevor Trueman (s. 82) at syv returnerte etiopiere¹⁰ har blitt arrestert ved tilbakekomst til Etiopia. Blant dem skal det ha vært én person som hadde returnert frivillig fra Norge. Trueman viser til at tre av personene ble torturert.¹¹ Trueman oppgir ikke kilde(r) for sin påstand om de syv returnerte etiopierne, og han presiserer heller ikke hva han her legger i begrepet tortur.

Det er ikke kjent hvordan personen som kom fra Norge ble behandlet i fengselet. Han skal ha blitt frigitt etter to eller tre uker og returnert (deported) til Norge (Trueman 2011, s. 82-83). Landinfo har forsøkt å innhente informasjon om vedkommende fra politiet. Det foreligger ikke informasjon om denne saken hos politiet (telefonsamtale juni 2012).

Ifølge Amnesty International (2007) ble 15 etiopiere tvangsreturnert til Etiopia fra Sudan i 2007. Flere av disse personene skal ha vært tilknyttet OLF. Amnesty fryktet at de ville forsvinne eller bli fengslet uten lov og dom, men kunne ikke bekrefte at dette hadde skjedd.

I en rapport fra 2009 viser Human Rights Watch (s. 42-44) til at flere etiopiere har blitt returnert fra Somaliland de siste årene. Dette er ifølge organisasjonen personer etiopiske myndigheter mistenker for å ha forbindelser til væpnede opposisjonsgrupper. Av rapporten fremgår det ikke hva som har skjedd med de returnerte, men Human Rights Watch (s. 44) anser det som sannsynlig at personer som mistenkes å være medlemmer av OLF eller ONLF, vil bli fengslet og/eller torturert ved retur til Etiopia.

Solidarity Committee for Ethiopian Political Prisoners (SOCEPP 2012)¹² skriver i en pressemelding i mars 2012 at dusinvis av etiopiske flyktninger er deportert til Etiopia fra Sudan, og at de deretter er fengslet, forsvunnet eller drept. Når deporteringen eventuelt fant sted, er ikke nærmere dokumentert.¹³

¹⁰ Kilden opplyser at de returnerte trolig var oromoer. Det sies ingen ting om hvorvidt de returnerte skal ha bedrevet noen form for politisk opposisjonsvirksomhet.

¹¹ Ifølge Trueman forekommer bruk av tortur bl.a. i fengslene Maikelawi og Kaliti. Amnesty International (2011, s. 6, 24) viser også til at tortur forekommer i Maikelawi, og flere av kildene Landinfo traff i Etiopia i 2012 hevdet at innsatte i Maikelawi og Kaliti utsettes for voldelige overgrep (Diplomatisk kilder 1 og 2). Én av kildene (2) hevdet at det brukes psykisk terror – for eksempel mørke celler og at innsatte senkes ned i ”mørke hull” i bakken.

¹² Solidarity Committee for Ethiopian Political Prisoners (SOCEPP) er en kanadisk NGO etablert i 1998 for å bekjempe brudd på menneskerettighetene i Etiopia.

¹³ SOCEPP sier ingen ting om de deportertes bakgrunn eller tilhørighet, men nevner i en parentes at Major Atanaw Wassie døde i forvaring da han ikke fikk tilgang på medisiner. Også Amnesty International (2007) viser til Major Atanew Wassies død. De skriver at han hadde kronisk astma og at han var grunnlegger og leder av Ethiopian Democratic Union (EDU).

Kildenes synspunkter på risiko for overgrep ved retur

Som tidligere nevnt har Landinfo ved reiser til Etiopia i 2009 og 2012 innhentet synspunkter fra ulike kilder om hvilken risiko eksiletiopiere kan ha for overgrep ved retur.

Det har vært vanskelig å få konkrete svar på dette spørsmålet. Flere av kildene Landinfo møtte i Etiopia i 2012 brukte betegnelser som ”reaksjoner”, ”tett overvåkning”, ”fare” og ”problematisk”, uten at de nærmere definerte hva de la i betegnelse. Da uttalelsene ikke bygger på empiri, men på kildenes egne oppfatninger, tilstedeværelse og akkumulerte kunnskap over tid, mente kildene at det var vanskelig å være mer konkrete.

Kildene tegnet også et bilde av hvilke grupper som kunne tenkes å være mest utsatt for overgrep ved retur til Etiopia. Med utgangspunkt i hva man har sett av reaksjoner mot opposisjonspolitikere internt i Etiopia, trodde de imidlertid det ville være tilfeldig hvem som kunne bli rammet.

Under samtalene med Landinfo fremkom det likevel at eventuelle reaksjoner ved retur trolig vil være avhengig av hva slags politisk aktivitet den returnerte har bedrevet i utlandet. Kildene skilte også mellom politisk aktivitet gjennomført av det etiopiske myndigheter definerer som lovlige og ulovlige partier (Diplomatiske kilder 1, 2, 4 og 5, samtaler i Addis Abeba mars 2012). Eksiletiopiere som er tilknyttet ulovlige partier som ikke utelukker militære virkemidler og som representerer en politisk og sikkerhetsmessig trussel for dagens politiske ledelse, vil etter det Landinfo fikk opplyst kunne være utsatt for reaksjoner ved retur. Diplomatiske kilder (1 og 5, samtaler i Addis Abeba mars 2012) hevdet at tilknytning til slike ulovlige partier vil kunne sette en person i fare. Aktivitet for militante grupper som OLF, ONLF og G7, og eventuelle økonomiske bidrag til disse, antas å være kjent for etiopiske myndigheter. En vestlig diplomatisk kilde har tidligere hevdet overfor Landinfo (e-post april 2009) at slik aktivitet vil føre til tett overvåkning av personer ved retur.

To diplomatiske kilder (1 og 5, samtaler i Addis Abeba mars 2012) understreket at myndighetenes terskel for å definere en handling som terror, er lav. Det vil si at myndighetens bruk av terrorbegrepet trolig kan føre til reaksjoner mot aktivitet som i vår del av verden vil defineres som lovlige demokratisk virksomhet. Medlemskap alene, eller tilknytning til en ulovlig opposisjonell gruppe, kan føre til arrestasjon og fengsling, ifølge én av kildene (5). Den andre kilden (1) uttalte at personer tilknyttet G7 i diasporaen trolig kan bli oppfattet som terrorister, og at de ved retur kan oppleve samme reaksjoner som G7-tilknyttede i Etiopia, det vil si arrestasjon og fengsling.

Artikler som uttrykker støtte til ulovlige partier, blogger med kritikk av EPRDF eller artikler som fremmer etniske motsetninger, kan ifølge diplomatiske kilder (1 og 2, samtaler i Addis Abeba mars 2012) tolkes av myndighetene som støtte til terror. En kilde hevdet at kritikk rettet mot etiopiske myndigheter via Internett og tilknytning til ulovlig politisk virksomhet vil kunne føre til alvorlige overgrep ved retur (Diplomatisk kilde 2, samtale i Addis Abeba mars 2012).

Som tidligere nevnt, omtaler også Human Rights Watch risikoen for overgrep ved retur av politisk aktive eksiletiopiere. I 2009 skrev organisasjonen (s. 44) at oromoere og somaliere som mistenkes å være medlemmer av OLF eller ONLF, med stor sannsynlighet vil kunne bli vilkårlig fengslet og torturert ved retur til Etiopia. I den omtalte rapporten refereres det til returer fra Somaliland.

Enkelte kilder har tidligere hevdet at det primært er ledere av opposisjonen og prominente opposisjonelle som vil være utsatt for reaksjoner ved retur (Etiopisk opposisjonell, samtale i Oslo april 2009). Dette ble også trukket fram under møtene i 2012. Velorienterte kilder med

stort nettverk var tydelige på at det er prominente medlemmer og ledere som er mest utsatt, men at myndighetene trolig også kan iverksette reaksjoner mot andre.

Å ha vært én av flere anonyme deltakere i en demonstrasjon på noen hundre personer, vil trolig ikke føre til reaksjoner. Men knyttes man som individ ved navn til demonstrasjonen, kan det ifølge en diplomatisk kilde (1, samtale i Addis Abeba mars 2012) være problematisk. Lederen for en etiopisk organisasjon har tidligere overfor Landinfo uttalt (samtale i Addis Abeba oktober 2009) at koordinering av én eller flere demonstrasjoner trolig kan føre til reaksjoner ved retur.

En av kildene Landinfo møtte i 2012 omtalte politisk aktivitet utført av etiopiere i Norge. Denne kilden mente at eventuelle reaksjoner fra etiopiske myndigheter ved retur trolig vil være rettet mot personer tilknyttet ulovlige partier.

Oppsummering

Det er svært vanskelig å få sikker informasjon om hva myndighetskritiske eksiletiopiere kan risikere ved retur til Etiopia. Dette skyldes primært mangel på empiri. Det foreligger svært lite informasjon om hva som faktisk har skjedd med returnerte personer. Ingen av kildene Landinfo møtte i 2012 var kjent med alvorlige reaksjoner mot returnerte asylsøkere fra vestlige land. Landinfo kjenner heller ikke profilene til de som har blitt returnert.

På bakgrunn av møter med ulike kilder de senere år, kan vi likevel trekke fram enkelte forhold som kan ha betydning for vurderingen av fremtidig risiko. Det er Landinfos inntrykk at myndighetene i Etiopia har god oversikt over personer tilknyttet opposisjonspartier i eksil, og at de får informasjon om eksilmiljøet i Norge, bl.a. gjennom ambassaden i Stockholm. Trolig gjelder dette særlig etiopiere som aktivt støtter politisk militante grupper som etiopiske myndigheter oppfatter som en politisk og sikkerhetsmessig risiko. Det er også grunn til å anta at immigrasjonsmyndighetene i Etiopia har lister over ettersøkte personer i diasporaen.

Når det gjelder spørsmålet om hvem som kan komme i myndighetenes søkelys ved retur til Etiopia, vil det trolig ha sammenheng med hva slags aktivitet den returnerte har bedrevet i eksil. Kildene trekker særlig fram prominente personer tilknyttet ulovlige opposisjonspartier. Etiopiske myndigheter skal i henhold til det opplyste følge med på aktivitetene til eksiletiopiere som arbeider for regimeendring gjennom G7, OLF og ONLF. Dette er ulovlige partier som myndighetene definerer som terrororganisasjoner. Disse gruppene har trolig betydelig oppslutning i diasporaen, også i Norge.

Bildet som tegnes av utsatte personer er imidlertid ikke helt entydig. Eksiletiopiere som har ytret myndighetskritiske synspunkter på Internett, som har skrevet artikler mot dagens politiske system i Etiopia eller vært synlige i forbindelse med demonstrasjoner, kan også være i etiopiske myndigheters søkelys.

Kildene Landinfo snakket med i mars 2012 mente at eksiletiopiere med aktivitet og profil som beskrevet over, med stor sannsynlighet vil være utsatt for reaksjoner ved retur til Etiopia. Basert på hva man har erfart internt i landet, understreket de riktignok at det kunne være tilfeldig hvem som faktisk ville bli rammet. På spørsmål om hvilke reaksjoner de kunne bli rammet av, gav noen få av kildene konkrete svar.

På grunnlag av den informasjon Landinfo har innhentet, kan vi ikke se bort fra at asylsøkere med aktivitet og profil som beskrevet over, kan bli arrestert og fengslet ved retur til Etiopia.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Amnesty International (2007, 31. oktober). *Document - Ethiopia: Forcible return/fear of torture or ill-treatment/incommunicado detention/ prisoner of conscience*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.org/en/library/asset/AFR25/024/2007/en/50dae44b-d35b-11dd-a329-2f46302a8cc6/afr250242007en.html> [lastet ned 11. juni 2012]
- Amnesty International (2011, desember). *Dismantling Dissent: Intensified Crackdown on Free Speech in Ethiopia*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra http://www.ethiomeia.com/broad/dismantling_dissent_in_ethiopia.pdf [lastet ned 21. mai 2012]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2009, 13. juli). *“Hostages to Peace”. Threats to Human Rights and Democracy in Somaliland*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/somaliland0709web.pdf> [lastet ned 6. juni 2012]
- International Crisis Group (2009, 4. september). *Ethnic federalism and its discontents*. Nairobi/Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/media-releases/2009/africa/ethiopia-ethnic-federalism-and-its-discontents.aspx> [lastet ned 11. juni 2012]
- Landinfo (2012). *Partiet Ginbot 7*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <http://www.landinfo.no/id/978.0> [lastet ned 20. august 2012]
- Reuters (2012, 13. juli). Ethiopia jails prominent blogger, opposition figures. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/2012/07/13/us-ethiopia-media-trial-idUSBRE86C0CN20120713> [lastet ned 13. august 2012]
- SOCEPP, dvs. Solidarity Committee for Ethiopian Political Prisoners (2012, 27. mars). *Condition of Ethiopian refugees worsens in the Sudan*. [Winnipeg]: SOCEPP. Tilgjengelig fra <http://www.socepp.de/CONDITION%20OF%20ETHIOPIAN%20REFUGEES%20WORSENS%20IN%20THE%20SUDAN.pdf> [lastet ned 7. juni 2012]

- Terrazas, A. M. (2007, juni). *Beyond regular circularity. The Emergence of an Ethiopian Diaspora*. Washington, DC: Migration Information Source. Tilgjengelig fra <http://www.migrationinformation.org/Profiles/display.cfm?ID=604> [lastet ned 11. juni 2012]
- Trueman, T. (2011, september). *Abuse in Ethiopia and asylum in the UK: Oromo experience*. Malvern: Oromia Support Group. Tilgjengelig fra http://www.oromo.org/Report_re_Oromo_Sept_11.pdf [lastet ned 8. mai 2012]
- UNHCR (2010). *Statistical Yearbook: Trends in Displacement, protection and solutions: Ten years statistics*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/4ef9c7269.html> [lastet ned 21. mai 2012]

Muntlige kilder

- Diplomatsk kilde 1. Samtale i Addis Abeba 26. mars 2012.
- Diplomatsk kilde 2. Samtale i Addis Abeba 28. mars 2012.
- Diplomatsk kilde 3. Samtale i Addis Abeba 28. mars 2012.
- Diplomatsk kilde 4. Samtale i Addis Abeba 20. og 30. mars 2012, oktober 2009, e-post april 2009.
- Diplomatsk kilde 5. Samtale i Addis Abeba 21. mars 2012.
- Etiopisk journalist. Samtale i Addis Abeba oktober 2009.
- Etiopisk leder og oromo. Samtale i Addis Abeba 22. mars 2012.
- Etiopisk organisasjon ved leder. Samtale i Addis Abeba oktober 2009.
- Etiopisk opposisjonell. Samtale i Oslo april 2009.
- Leder av internasjonal NGO. Samtale i Addis Abeba 21. mars 2012.
- Norsk politi. Telefonsamtale 26. juni 2012.
- Statistisk Sentralbyrå. Telefonsamtale 21. mai 2012.
- Vestlig diplomatsk kilde. E-post 30. mai 2012.

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.